

UR NORGES HISTORIA.

Fort. fr. sid. 1.
Sverre (1172-1202) är den mest imponerande gestalt som från denna period träder oss till mötes. Född i Færevang och uppfödd till präst, påstod han sig vara son till kung Sigurd Munn af Haralds ätt. Som Norges kung hälsade han på ett energiskt sätt sin makt gent emot Rom och dess prelater i ena ändan och ett stort parti af de världsliga aristokraterna, den han fått emot sig. Abboten Karl Jonssons "Sverres saga" är enligt uppgift skriven på konungens diktamen, "kungen satt hos och rådde för hvad som skulle skrivas." Den är utomordentligt lätt och flytande berättad och röjer kung Sverres ljusa och rörliga intelligens.

Norges storhetstid har också benämnt dess sagatid. Af sagadiktningen är den historiska sagan den betydligaste arten och utgör ett märkligt och väsende uttryck för det gamla Nordens kultur, som i densamma fått en storartad och imponerande spegelbild. I denna art af saga framställas historiska händelser i det rätta sammanhanget. Säger ligger till stor del som grundval, men dessa undersökas kritiskt och ordnas i tidsföljd. Sägner äro grundade på vittnesmål af personer, som deltagit i handlingarna, eller som stått de handlande personerna nära.

Den norska historiska sagan begynner med Norges samlande till ett rike, hvar för den blir en kungssaga. Men Norges samlande till ett rike gaf anledning till Islands bebyggelse. Därför blef Islands historiska saga diktsaga, attesaga. Men isländarna hyste elven intresse för Norge och norsk historia. De isländska skalderna besjunga konungarna. På Island blef Norges historia bevarad, och på Island utvecklade sig den historiska vetenskapen. Älven de öfriga nordiska koloniernas historia upptecknades i Orkneys jarlasagor, Grönlands och Færoarnas ättesor. Sagorna afhandla mest Norges historia, men Sverige och Danmark stodo med detta land i så nära förhållande, att mycket af deras historia också behandlas. Såväl i Norge som på Island har sagan fått sin egentliga form som berättad. Först efter 1100 började sagorna att nedskrivas. Den historiska sagadiktningens främsta man är isländaren Snorre Sturlasson.

Efter sagaperiodens fem hundra år af välmakt följde fem hundra år af svaghet med borgarkrig och kamp mellan tronpretender.

Hvilken var orsaken? Denna bör sökas i de materiella mera än i de politiska förhållandena. Till en början lede Norge faktiskt på sjöföret. Då handeln senare skulle upplösas, stängde det tyska Hansförbundet denna utsikt. På landområdena voro odlingsbara, hvar för intet stort åkerbruk uppstått. Sagadiktens skiftesrika lif berodde på storrätterna, hvilka voro småkonungarnas efterkommande. Efter kungadömet införförande uppstod en våldsam kamp mellan kungamakten och storskrifterna, som slutade med konungamaktens fullkomliga seger. Adeln i Sverige har skänkt detta land förmågan af historiskt lif. De stora slakterna i Norge dogo ut eller övergingo i bondeståndet. Norge blef ett bondeland, ehuru det förut varit lika aristokratiskt som grannland. Stimulansen till politisk äggrighet fattades, intet partiell kvarleide och med kronan årtligt blefvo stat och krona ett. Bonden i Norge blef belåten med att sitta på egen gård och låt kungen styra om land och rike.

Älven under borgarkrigens tid inträdde en ny stormaktstid med kung Håkon Hakonssons regering (1217-1263). Under kung Håkons milda och visa styrelse gick Norge framåt i välfärd och makt, och de djupa sår, som inbördeskrigen tillfogat landet, läktes efter hand. Älven i utlandet åtnjöt Håkon ett mycket stort anseende. Den franske konungen Ludvig IX önskade erhålla hans bestånd vid det korståget, som han ämnade företaga, ja, erbjöd honom till och med belåtet öfver deras förenade här. Men Håkon vägrade. Påven Innocentius IV uppfordrade honom att bekämpa hans fiende kejsar Fredrik II och erbjöd honom den romerska kejsarkronan till lön därför. Den kastilianske konungen Alfons anhöll om hans dotter Kristina till brud af sin broder Philip. Det lyckades Håkon att lägga Grönland under sin spira (1261), och det af inre oroligheter svårt bemäktat Island uppgaf sin självständighet och slöt sig till moderlandet (1262).

Harald Hårlagers siste manlige ättling var Håkon V. Dennes dotter, Ingeborg, var moder till den svenske konungen Magnus Eriksson. Den första unionen mellan Sverige och Norge uppträdde år 1319. Det var den norska kronans ärtlighet, som vällade detta tillfällighetsverk utan gemensamt i krig och fred. Det var ett stort valde kung Magnus blef ställd att härskas öfver. Det sträckte sig från Hvita havet till Atlanten kuster, omfattande Sverige med Finland och Skåne samt Norge med de skotska öarna, Island och Grönland.

Konung Magnus var afhållen i Norge, men hans regering var

olycklig för landet. Det var under denna som Hansförbundet, en maktig förening af tyska handelsstäder, gjorde ett inträde. Hansan slog sig föra ned i Bergen, som blef dess skidborg och handelsort i Norge. Hansvästerna hade egna domare och kyrkor samt monopol på all handel i främmande land leide de i celibat. De köpte fisk och sålde specier, särskild peppar. Därför namnet för ungkarl, "Petersvend".

Hansan var en nationalolycka för Norge. En annan blef Digerdoden. Också denna kom in i landet från Bergen, med ett engelskt skepp. Det var året 1349. Den grusliga farsoten spred sig till Sverige, sedan den dödade hundratusen människor i Norge, hälften eller tredjedelen af landets befolkning. Trohgen spred sig pesten också till Grönland, hvars norska kolonier sedan aldrig afhörs.

Med Olaf Hakonsson, en sonson till konung Magnus, utlösknade som bekant Folkungastämman på mannsidan och Harald Hårlagers ätt på spinnidan (1386). Konung Olofs moder Margareta, Valdemar Atterdags dotter, blef år 1389 de tre nordiska ländernas reviderande drottning.

Kalmarunionen daterar sig från 1397. Denna var ingen formell union, utan stannade vid ett utkast till unionsakt, som underskrefs af några svenska herrar, men af ingen norsk. Unionen var i mycket förhastad, men var en stor tanke, som skulle buri frukt, om andra tankar så högt som Margareta. Danmark blef hufvudlandet. På fruktan för att ett af landen skall blifva hufvudlandet komma säkerligen alla nordiska unioner att stranda.

Då den lysande unge fursten härte Erik af Södermanland, den mellerste och rikast begäfvade af konung Magnus Ladulås söner, uppehöll sig vid norska hovet hos sin trolovade, prinsessan Ingeborg, ägde den första literära förbundelsen i ny tid rum mellan Sverige och Norge. Den norske konung Håkon V:s gemål var drottning Eufemia, en tysk furstinna. Denna utverkade, att en skald i den svenska härtegen följde till svensk vers vände tre samtida franska riddare till, hvilka troligen förelagat dels i sina gammalfranska och provensalska original, dels översatta till tysk vers och norsk prosa. Dessa riddare, Hårtog Fredrik, Ivan lejonhjertan samt Florez och Blazendor, kallades därför Eufemiasvisarna. Hvem den svenske skalden var, är okänt; möjligen var han densamme som den äldre rimkrönikans författare. Under medeltiden var Sverige afjordt den nordiska litteraturens hufvudland, hvaremot nästan intet skreds eller diktades i Norge.

Tanken att förena Nordens tre riken utgick från en kvinna, Margareta. Tanken att i Norden införa ett gemensamt språk är äldre, men synes också ha utgått från en kvinna, Birgitta. Birgittinerorden sökte att från sitt bildningscentrum, Vadstena, utbilda ett arbete med afseende på översättning ägde rum, införa ett språk, som skulle kunna förstås och talas i alla de nordiska rikena, Birgittinerspråket. Detta är svårt nog att i alla till sina beständsdelar bestämma såsom svenskt eller danskt, men de svenska elementen äro dock öfvervägande.

Det första århundradet af Norges förenig med Sverige och senare också med Danmark, blef i språkligt hänseende en försvenskningstid, en svensk-östländsk språkperiod. Denna sträckte sig i rundt tal från 1300 till 1400. Så följde en dansk-östländsk period från 1400 till 1550. Östländskt benämnes det norska elementet, därför att med den politiska unionen i Norge också den kulturella så småningom från Trondhjem och de västliga Norge drags mot öster och söder genom de nya förbindelserna med grannland.

Först var sålunda språket i Norge under dansk påverkan en svensk-östländsk dialekt med danska vändningar, men förvandlades slutligen till en dansk dialekt med norska vändningar. För de lägre klasserna i Norge pågår språk kampen den dag i dag är, ehuru allmogens talar norska, men till största delen förstår danskan. Det är ett falskt argument af de s. k. "målsträvarne", att det högre predikspråket svårerigslighet är något för norsk allmoges karaktäristiskt, ty likande är förhållandet i de flesta andra land.

Norge berödes mycket litet af den patriotiska rörelse i Sverige, hvilken fick till resultat Kalmarunionens upplösning och Sveriges förnyade självständighet under egen konung. Men efter konung Kristoffers af Bayern död uppstod i Norge två partier, af hvilka det ena hyllade konung Kristian I af Oldenburg och det andra kallade Sveriges konung, Karl VIII Knutsen. Den senare följde kallelsen, hyllades på landstingen och kröntes af ärkebiskopen i Trondhjem till Norges konung år 1449.

I norska allmogens namn utfärdades ett bref, i hvilket det skreds, att "dessa två riken, Sverige och Norge, dem Gud så landfäst sammanlogat, aldrig skulle i tvädrakt åtskiljas." De blefvo dock åtskilda inom mindre än ett år. De båda konungarne överenskommo

Vestra Canadas Stora Exposition

WINNIPEG

JULI 20-28 1905.

50,000 i priser och attraktioner.

Nedsatta Biljettpriser pa alla banor.

7 dagars pris-taflingar.

Prislista och program Fritt! Skrif efter en!

F. W. Drewry,
President.R. J. Hughes,
Sec.-Treasurer.C. T. ALLBUTT
ARTIST OCH PHOTOGRAF.

har öfvertagit

Bell Photo Studio

Ni skall finna, att i denna gamla säkra atelie följer man med sin tid och att här fås de bästa fotografier i staden.

D. & M. M. LITAN & RICHARD

620 MAIN ST.

N. W. Cor. Logan. Telephone 135

VED
KOL
M P PETERSON

Alla slags Ved- och Kolsorter finnas på lager hos underteknad.

Telefon 798.

Bostad: 96 Dagmar st.

H. G. V. HUSEN,

Claresholm, Alta.

SÄLJER

Farm Land

både med och utan Irrigation

Åtager sig alla slags kommissionsuppdrag mot lågt arvode.

Godt land, hvarest Jordbruk lönar sig.

Canadian Pacific Banan

har utmärkt land till salu i de bästa trakter af Canadas Nordvest. För att förenkla betalningssystemet har bolaget uppsatt följande villkor:

För land, som köpes för bosättning, betalas, enligt nedanstående tabell, första inbetalningen vid köpets afslutande, ränta enligt 6 procent af resten af köpesumman efter ett års förflopp, och därefter delas utestående kapital och ränta enligt tabellen, som visar betalningsvillkoren för 1/2 sektion land:

160 acres a \$3.00, första bet \$71.90, ränta \$24.49 o. 9 årsh. a \$60.00					
" 3.50 "	" 83.90 "	" 28.58 "	" 70.00 "	" 80.00 "	" 80.00 "
" 4.00 "	" 95.85 "	" 32.64 "	" 70.00 "	" 80.00 "	" 80.00 "
" 4.50 "	" 107.85 "	" 36.73 "	" 70.00 "	" 80.00 "	" 80.00 "
" 5.00 "	" 119.85 "	" 40.81 "	" 70.00 "	" 80.00 "	" 80.00 "
" 5.50 "	" 131.80 "	" 44.89 "	" 70.00 "	" 80.00 "	" 80.00 "
" 6.00 "	" 143.80 "	" 48.98 "	" 70.00 "	" 80.00 "	" 80.00 "

För att få draga fördel af denna plan att betala upp landet på tio år, måste köparen slå sig ned i landet med sin familj och bräcka upp åtminstone en sextondel deraf och gifva tillfredsställande prof att han där varit bosatt och bräckt så mycket land, till bolagets landkommissionär. Om köparen uraktlåter att så göra inom nämnda stadgade tid, skall han uppföras vid slutet af ett års förflopp från dato af köpet betala balansen som då återstår obetald af halfta köpesumman med intresse efter sex procent på hela den utestående balansen och betala återstoden af köpesumman i fyra lika stora årliga inbetalningar med intresse efter sex procent. Om köparen är bosatt på närliggande and, accepteras detta i stället för residens på det köpta landet och uppförandet af byggnader därestående. Om landet ingåras för betesmark etc. på ett för landkommissionären tillfredsställande sätt, accepteras detta i stället för odling.

Köpare, hvilka icke slå sig ned på landet som ofvan sagdt, måste erlägga en sjättedel af köpesumman kontant och balansen i fem lika stora årliga inbetalningar med intresse efter sex procent pr år.

AFDRAG FÖR KONTANT. Om landet betalas till fullo vid köpet, gifves en reduktion motsvarande tio procent af fem-åttendel af köpesumman. Ingen reduktion från summan göres för senare betalning före förfallotiden.

Intresse efter sex procent tages, då årsbetalningarna gå öfver förfallotiden.

OBS! Om ni ej är i tillfälle att köpa land, så skrif efter våra pamfletter och böcker, som visa eder huru man kan erhålla ett HOMESTEAD af 160 acres (129 tunnland).

F. T. Griffin,

C. P. R. Land Commission.

Skandinaviska bref besvaras på samma språk.

Svenska Liar

\$1.25 per styck.

Swedish Importing & Grocery Co.

408 LOGAN AVE., Winnipeg.

Orders från landsorten expedieras skyndsamt.

OBSERVERA!

Jag har ännu öfver 1,000 by ggnadslotter öfver Louise Bridge till att välja på, höga och skogbevärta, med goda betalningsvillkor, från 5 till 8 år att betala på, och om ni vill betala summan förr, så får ni det.

Pris \$125, 175, 200, 350, 400, 500, 600, 700.

J. Erickson,

REAL ESTATE AGENTS,

LOUISE BRIDGE.

Grocerier & Tyg

-HOS-

P. NELSON, 409 DUFFERIN

samt i min filial i Percival, Assa.

Ett välsorterat lager af grocerier finnes alltid på hand. Redbar behandling och skyndsamt expedie ring.

Hygiene Cola Co.

Manufacturers of

KOLA TONIC WINE

Tillverkad af KOLA, CELERY and PESIN.

217 Logan Ave

KOLA BILDAR MUSKLER.

CELERY LUGNAR NERVERNA

PEPSIN LÄTTAR MATSMÄLTNINGEN.

Aterförsäljare: SWEDISH IMPORTING CO.

C. A. JACOBSON

Land- och Kommissions Kontor

205 Alexander Ave.

Dingvall bl., hörnet af Main street.

Försäljer Farmland och Stads lotter i alla delar af nordvästern.

Lägsta arvode. Stor lista på stadsegendomar.

Förmedlar Lån på fast egendom mot inteckningar, afslutar försäkringar på lif och egendom samt försäljer Biljetter och växlar till o från Europa.

Nytt och modernt. Bästa viner, Likörer och Cigarer. Billiard, Raksalong.

SAVOY HOTELL

684 W 686 Main Street,

TAXA- \$1.00 PER DAG, MÅLTIDER 25 cts.

J. H. FOLIS, ägare. WINNIPEG.

ALBERTAANNONSER

GYMNA VÅRA ANNONSÖRER.

OTTOSEN & SEALUND WETASKIWIN, ALTA.

Skandinaver!

i Wetaskiwin och omnejd.

SE HIT!

Det vill betala sig för eder att besöka vår butik, då ni kommer till staden. Vi hafva ett utmärkt stort lager af

manufakturvaror, färdigsydda kläder, skolon, pålsvaror, m. m. Darjante hufva vi ett fullt lager af grocerier samt porslinsvaror o. s. v.

The Horse Shoe Store,

Ottos'n & Sealund

Telefon 62. Railway St. East.

D. Baldwin & Dixon

Läkare och Kirurger

Förlossningar måste arrangeras för i tid.

Kontor: Walker's Apotek.

WETASKIWIN. ALTA.

F. Urquhart

SKRÄDDARE.

Wetaskiwin, — Alta.

FASON, ARBETE och VÅRA

garanteras. Reparationsarbetet utföras med stor skyndsamt.

Under eder vistelse i staden, är

Walldorf Hotel

den rätta platsen att stanna på. Första klass inredning.

Möderata priser.

Adam Alecker, Ledare, Alt

För Reparering af Klockor och Smycken, gå först till

R. A. Jacobson

den Skandinaviska Urmakaren och Juveleraren. Ett stort urval af Ur

och Smycken och juveler alltid på lager. Parti och misshandel. X

Svenk umrkae

Reparationer af alla sorters vägg- och fukur utföres omsorgsfullt.

stort urval af ringar finnas ständigt på lager.

NYMAN BROS.

Urmakare.

WETASKIWIN, ALTA.